

них будут допускаться лишь с разрешения Ученого комитета, а не общей цензуры.

В 1901 г. в России было издано 10 318 названий. Вполне естественно, что Ученый комитет не в силах рассмотреть всю текущую русскую литературу, тем более, что на нем, кроме одобрения книг для народных библиотек, лежат и другие сложные обязанности. Но, к сожалению, такое положение вещей приводит к тому печальному и нежелательному последствию, что около 90% всей русской литературы остаются за порогом народных читален. Ни в одном отделе каталога нет систематического подбора книг для последовательного чтения по какой-либо отрасли знания. Литературный отдел так беден книгами для взрослых, что читатель, прочитавши в 1–2 года все подходящее, покидает народную библиотеку, чтобы искать книгу на стороне. Между тем взрослые читатели составляют в 5 народных библиотеках г. Харькова Общества распространения в народе грамотности 37,9 % всех читателей. И это число было бы значительно больше при ином составе книги. При требованиях на сочинения Чехова, Некрасова, Салтыкова и многих других современных писателей, приходится отвечать отказом.

Принимая во внимание все вышеизложенное, Харьковское Общество распространения в народе грамотности, согласно постановлению общего собрания членов вышеназванного Общества 14 октября 1904 г., имеет честь ходатайствовать перед Вашим Сиятельством о признании за народными библиотеками-читальнями права свободного обращения в них книг, разрешенных цензурой согласно ст. 175 и примечания к ней и ст. 179 Устава о цензуре и печати».

Институт рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, ф. 326, № 1037, 33 с.

Список використаних джерел

1. Исторический обзор деятельности Харьковского общества распространения в народе грамотности. 1869–1909. – М., 1911. – 264 с.

2. Багалей Д. И., Миллер Д. П. История города Харькова за 250 лет его существования (с 1655 по 1905-й год), в 2-х томах. – Репринтное издание 1993 г. – Том. II. – Х., 1912. – 973 с.

3. Институт рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, ф. 326, № 923–957 «Матеріали діяльності в Харківському товаристві поширення грамотності в народі: положення, звіти, інструкції бібліотекам-читальням», 88 арк.

УДК 303.64[347.781.5+7.071.1].001.3

Люція Тупчієнко-Кадирова,

ст. викладач кафедри документознавства
Кіровоградського факультету менеджменту та бізнесу КНУКіМ,
канд. іст. наук

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОГО СКЛАДНИКА ОСОБИСТИХ ЛИСТІВ КОМПОЗИТОРА Ю. С. МЕЙТУСА: ДОКУМЕНТОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

У результаті структурного аналізу виділені типові структурні елементи документної інформації: Адресат, Адресант, Мета написання, Привітання, Звернення, Побажання, Персона, Дата написання, Оцінка відносин до адресата, Оцінка творчості, Події, Оцінка емоційного стану, Рівень відносин між персонами та інші, які проілюстровані відповідними фрагментами тексту листа.

Ключові слова: документ, лист, фрагмент, рівні інформації, адресат, композиторська діяльність, родина.

Спадщина композитора налічує багато різних документів, у т. ч. листів, як офіційних, так і особистих. Дослідження їх інформаційного складника є не тільки цікавим, але й *актуальним*. Адже в листах розкривається сама людина – автор документа. В них часто міститься важлива інформація щодо творчої «кухні» митця. В листах до композитора-фондоутворювача часто містяться оцінки його творів. Через листи розкриваються різноманітні зв'язки автора з іншими особами, офіційними установами, суспільством у цілому. Містяться важливі факти життя особи й суспільства.

В системі виділених нами рівнів відносин суб'єктів документа до фондоутворювача – ці рівні визначають відносини: сімейно-родинні, міжособистісні, професійні, творчі, офіційні¹, – перші два позначимо як групу особистих відносин, іншою групою є професійно-творчі, третьою – офіційні відносини. Отже, *об'єктом* нашого дослідження оберемо особисті листи Ю. С. Мейтуса та листи до нього. *А предметом* – визначення складу структурних елементів (СЕ) документної інформації цих листів. При цьому застосовується структурний аналіз із визначенням СЕ (або типів відносин текстових фрагментів (ТФ), як основний *метод* дослідження (базується на структуризації та систематизації знань В. Г. Овчиннікова²), здійснюється також узагальнення проаналізованих даних.

Отже, *метою* є структуризація інформації кількох листів – визначення

СЕ та ілюстрація їх текстовими фрагментами, групування СЕ та виділення тих, в яких проявляється специфіка особистих листів.

Визначені нами рівні відносин суб'єктів документа до фондоутворювача (сімейно-родинні, міжособистісні, професійні, творчі, офіційні) цілком можна переорієнтувати на відносини автора листа до адресата.

Цікавим, однак, є те, що часто один і той самий лист може відноситись до більш ніж одного рівня відносин – містить інформацію, яку можна віднести до різних рівнів. Тобто деякі рівні перетинаються, деякі рівні – ні. Так, перший рівень може перетинатися з третім та четвертим рівнями, другий – також із третім та четвертим. Але перший, другий і п'ятий рівні між собою не перетинаються. І нарешті, п'ятий рівень, на наш погляд, не перетинається ні з яким іншим рівнем, тобто тут спостерігається більш жорстке притримання основної мети повідомлення – відзначення особи, констатація суспільного статусу адресанта. Всі інші рівні метою мають підтримувати взаємини: родинні, міжособистісні, професійні, творчі.

Але професійні і творчі мають й інші головні цілі. Родинні та особистісні не можуть перетинатися, оскільки взаємно виключають одне одного і можуть вступати в контакт з професійним та творчим рівнями, доповнюючи їх і/або доповнюючись ними. Крім того, цікавим є те, що особа – представник офіційної інституції – може в інших листах проявляти інші стосунки з адресантом (наприклад, І. С. Паторжинський, котрий в одному з листів проявляється як офіційна особа, в іншому – як близька Ю. С. Мейтусу людина).

Рівень сімейно-родинних відносин у першу чергу представлений відносинами Ю. С. Мейтуса з дружиною. Васильєва Олександра Іванівна була, як відомо, й творчим соратником композитора – написала кілька лібрето до його опер. Для прикладу ми обрали два документи, основна мета яких – привітання з днем народження; вони належать до особистих вітальних листів.

Рівень міжособистісних взаємин, до яких віднесемо дружні, близькі стосунки, представлений багатьма іменами; нами обрано кілька листів, два з яких проаналізовано у тексті статті. Метою цих листів є підтримка дружніх стосунків, повідомлення про особисте життя, про важливі для адресатів події, прохання.

Стосовно проведеного нижче структурного аналізу текстів зауважимо таке. СЕ (типи відносин) виділені жирним шрифтом. Структурний аналіз здійснюється послідовно, відповідно до тексту. ТФ взяті в лапки. Знаки оклику та запитання в кінці речень зберігаються. В середині ТФ і поза ним розшифрування береться у квадратні дужки. Один і той же ТФ або його

частина може ілюструватися двома і більше СЕ, між ними ставиться кома.

Відмінки текстових фрагментів, як правило, зберігаються. В іменному відмінку можуть наводитись прізвище, ім'я, по-батькові (ПІБ), назви колективів, установ, творів, жанрів та ін., тобто невеликі за обсягом ТФ, в яких ці предмети – ПІБ й назви – не пов'язані з іншими словами. В цьому ж випадку вони наводяться українською мовою і без лапок, але в лапках залишаються ПІБ й назви в іменному відмінку, якщо вони в цьому відмінку використані у листі.

Повний текст і текстові фрагменти у структурному аналізі приводяться мовою оригіналу. Якщо текст листа написано українською мовою – ПІБ й назви в іменному відмінку подаються українською. Якщо російською – відповідно, російською. Якщо в одному листі використано дві мови (наприклад, текст бланку – українською, текст власне листа – російською), в структурному аналізі ми зберегли відповідне написання.

Якщо ТФ ілюструє два і більше СЕ, назви останніх наводяться разом (через прийменник «та»); другий і наступні типи відносин наводяться з великої літери.

Документну інформацію конверта і листа розглядаємо як єдине ціле, тобто інформацією на конверті доповнюємо ціле, причому порядок структуризації відповідає порядку нумерації: конверт, лист³.

В повному тексті листів збережено написання великими літерами або великими та малими відповідно до тексту листа; збережено й авторські помилки у написанні слів. У структурному аналізі використання великих та малих літер у назві (наприклад, установи та посади) виправлено на загальноприйняте. В квадратні дужки взяті дані, додані автором статті, в т.ч. виправлення. В повному тексті листів збережено написання великими літерами відповідно до тексту листа і авторські помилки у написанні слів. У наведених повних текстах конвертів збережено розділення на рядки, в повних текстах листів – не збережено. Адже текст листа – єдине ціле, а текст конверта пов'язаний з бланком та його заповненням, із зменшенням або відсутністю синтаксичних знаків (ком, крапок). Для повноти структурного аналізу можуть бути використані дані з бланку, якщо відповідних даних немає в тексті листа або конверта, наприклад: «Країна», «Установа», «Адреса», «Телефон», «Номер реєстрації документа», «Напис на бланку» (для економії місця у структурному аналізі ці СЕ приводяться частково). Дані з бланку відносимо до документної інформації умовно, але для повноти інформації ці дані важливі. У праці⁴ є таке визначення: «Бланк службового документа – уніфікована форма службового документа з фіксованою друком постійною частиною інформації реквізитів і наявністю

місця для фіксації її змінної частини». Ми ж розглядаємо не службовий документ, а особистий лист, написаний на аркуші паперу, спеціально оформленому для листів, які пересилалися без конвертів (у часи Великої Вітчизняної війни). Якщо з визначення прибрати слово «службовий», тоді воно за змістом підходить і до інших документів. Отже, «бланк документа – уніфікована форма документа з фіксованою друком постійною частиною інформації реквізитів і наявністю місця для фіксації її змінної частини».

Деякі відмінності у формулюванні СЕ свідчать про їх варіативність, звичайно, для пошукових списків баз даних вибирається один, від інших робиться посилання на обраний.

У ТФ порядок ПБ не змінюється. Крім того, ПБ може мати повну або скорочену форми, або інше ім'я (прийняте в колі родинних і/або особистісних відносин). Варіанти узагальнюємо аббревіатурою «ПБ» у СЕ «Персона» (або «Адресат», або «Адресант»).

«Персоною» є особа, яка має відношення до листа або про яку в ньому йдеться: автор, адресат, особа, про яку йдеться у листі, герої творів. Під «твором» розуміється назва твору.

Стосовно подій і фактів позиція така: можна, на наш погляд, розділити їх таким чином: «Подіями» називати СЕ, які ілюструються ТФ, а «Фактами» – перефразовані, інверсовані, скорочені варіанти цих ТФ. Для СЕ «Події» краще використовувати форму множини, яка є більш широким варіантом, ніж типовий СЕ.

В описаннях використані скорочення: КММКШ – Кіровоградський музей музичної культури ім. К. Шимановського, КНМММ – Кіровоградський народний меморіальний музей Ю. С. Мейтуса (при міській музичній школі № 2 ім. Ю. С. Мейтуса).

Описання документа включає: бібліографічний опис, анотацію, повний текст, структурний аналіз тексту.

Документ № 1

Лист вітальний Мейтуса Юлія Сергійовича до дружини – Васильєвої Олександрі Іванівни з привітанням до дня народження від 12 березня 1979 р. На художньому бланку у незапечатаному конверті, конверт без марки. Рукопис. Рос. мовою. 20,8 x 15,4 см; конверт 11,2 x 16,2 // КММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 2559. – 1 арк. + 1 к.⁵

Лист написано на одному аркуші тисненого щільного трохи пожовклого паперу блакитними чорнилами. Аркуш складений. Текст написано з одного боку аркуша. Конверт – з такого ж паперу, в середині – папіросний папір синього кольору. Кути прим'яті. На конверті:

«Александре Ивановне Васильевой Заслуженной артистке УССР, оперному либреттисту».

Анотація. Текст містить привітання, освідчення у коханні, висловлені надії на подальшу творчу співпрацю та взаємодопомогу.

Текст

Моя родная, ласковая, любимая Масанька!

Я поздравляю тебя с Днем рождения. Чем дальше мы вместе с тобой, тем ближе и дороже становишься ты для меня. Проходят годы, но время не стирает моего чувства, оно все сильнее и ярче звучит во мне. Оно меня и радует, и согревает. Мое желание, моя мечта, чтобы ты своим талантом помогала мне в нашей трудной и, как мне иногда кажется, неблагодарной работе. Я же помогал бы тебе и чтобы мы создавали произведения для нашего народа, которые, возможно, надолго переживут нас.

Крепко, крепко тебя целую и люблю.

Твой Ю.

12 марта 1979.

Структурний аналіз документної інформації

Адресат (ПБ) та Звернення: «Александре Ивановне Васильевой».

Адресат (звання, роль або рід діяльності): «Заслуженной артистке УССР, оперному либреттисту».

Звернення: «Моя родная, ласковая, любимая Масанька».

Оцінка відносин до адресата: «Чем дальше мы вместе с тобой, тем ближе и дороже становишься ты для меня. Проходят годы, но время не стирает моего чувства, оно все сильнее и ярче звучит во мне», «Крепко, крепко тебя целую и люблю», «Твой».

Оцінка відносин до адресата та Оцінка відносин між персонами: «Крепко, крепко тебя целую и люблю».

Тема (привітання): «Я поздравляю тебя с Днем рождения».

Тема (бажання): «Мое желание, моя мечта, чтобы ты своим талантом помогала мне в нашей трудной и, как мне иногда кажется, неблагодарной работе. Я же помогал бы тебе и чтобы мы создавали произведения для нашего народа, которые, возможно, надолго переживут нас».

Оцінка спільної діяльності: «в нашей трудной и, как мне иногда кажется, неблагодарной работе».

Мета спільної з адресатом діяльності: «мы создавали произведения для нашего народа».

Оцінка спільної творчості: «создавали произведения... которые, возможно, надолго переживут нас».

Адресант: «Ю.» [Юлий Сергеевич Мейтус].

Дата створення документа: «12 марта 1979».

Рівень відносин між адресантом і адресатом: сімейно-родинний (подружжя), творчий.

Документ № 2

Лист від Васильєвої Олександри Іванівни (Алли) до Юлія Сергійовича Мейтуса від 28 січня 1993 року. Рукопис. Рос. мовою. 28,6 x 20,2 см. Конверт: 11,3 x 16 см // КММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 761. – 1 арк., 1 конверт⁶.

Лист написаний на одному аркуші паперу з обох боків шариковою ручкою пастою синього кольору. Папір білий, щільний, напівпрозорий, без пошкоджень і забруднень. Папір конверта білий, щільний, гладенький, текст написано чорними чорнилами. На конверті написано ПІБ адресата «Юлію Сергеевичу Мейтусу».

Анотація. Лист від дружини Ю. С. Мейтуса містить привітання з днем народження та ювілеєм.

Текст листа (орфографія збережена)

Дорогой мой, любимый и глубоко уважаемый Юлинька!

Поздравляю тебя с днем рождения и с юбилеем, но не хочу подсчитывать сколько тебе лет, ты для меня всегда молодой, как и в первую нашу встречу. Повторяю, уже много лет, как я счастлива быть с тобой рядом, это великая награда за все наши огорчения. Это действительно огромное счастье, посланное богом, которое редко кому выпадает: жить, любить, работать с таким человеком как ты. Иногда меня охватывает отчаяние – как мне справиться с той огромной работой, которую я должна выпол[н]ять. Но когда я вспоминаю, что все, что я делаю, это для тебя у меня появляются силы. Ты не только идеальный человек: добрый, честный, отзывчивый, правдивый, интеллигентный, но и выдающийся композитор XX века. Придет время когда люди всего мира будут восхищаться твоей музыкой и удивляться, как в такое тяжелое время ты смог написать столько классической музыки; удивительной[,] красивой, яркой, мелодичной, философской и глубоко психологичной. Меня всегда поро[а]жает как ты глубоко раскрываешь психологию и чувства своих героев. Твоя музыка настолько отражает и обогащает действующий персонаж, что трудно представить, что можно сделать как[-]то иначе. Причем твои оперы и камерно-вокальные произведения написанные 20-30 и более лет звучат как-будто только что созданы. Они отвечают современному времени, как по музыкальному языку так и по содержанию и интонационному строю

– это и есть признак классики – она всегда во все времена современна. Я рада, что ты завершил работу над «Антонием и Клеопатрой». Эта опера, как и все предыдущие, останется навсегда, будет жить, радовать и восхищать людей. Такую оперу мог создать только великий мастер. И твои произведения и при нашей жизни и после нас никогда не умрут.

Я всем сердцем, всей душой, всем своим еством хочу, чтобы ты жил много, много лет, был здоров, творчески вдохновенным и писал свою неповторимую, прекрасную музыку.

Дорогой мой Юлинька, крепко тебя обнимаю, целую и люблю.

Твоя Алла.

1993 год 28 января.

Структурний аналіз документної інформації

Адресат: «Юлію Сергеевичу Мейтусу».

Оцінка відносин до адресата: «Дорогой мой, любимый и глубоко уважаемый Юлинька!», «идеальный человек», «Дорогой мой Юлинька, крепко тебя обнимаю, целую и люблю», «Твоя Алла».

Тема (привітання) та оцінка відносин до адресата: «Поздравляю тебя с днем рождения и с юбилеем, но не хочу подсчитывать сколько тебе лет, ты для меня всегда молодой, как и в первую нашу встречу».

Подія: День народження та ювілей: «Поздравляю тебя с днем рождения и с юбилеем».

Оцінка відносин до адресата та Оцінка відносин між персонами: «Повторяю, уже много лет, как я счастлива быть с тобой рядом, это великая награда за все наши огорчения. Это действительно огромное счастье, посланное богом, которое редко кому выпадает: жить, любить, работать с таким человеком как ты».

Оцінка й описання емоційного стану спільної діяльності: «Иногда меня охватывает отчаяние – как мне справиться с той огромной работой, которую я должна выпол[н]ять. Но когда я вспоминаю, что все, что я делаю, это для тебя у меня появляются силы».

Оцінка людських якостей адресата: «Ты не только идеальный человек: добрый, честный, отзывчивый, правдивый, интеллигентный».

Оцінка творчості: «но и выдающийся композитор XX века. Придет время когда люди всего мира будут восхищаться твоей музыкой и удивляться, как в такое тяжелое время ты смог написать столько классической музыки».

Констатація суспільного статусу адресата: «выдающийся композитор XX века».

Оцінка творчості (музики): «написать столько классической музыки; удивительной[?] красивой, яркой, мелодичной, философской и глубоко психологичной. Меня всегда поро[а]жает как ты глубоко раскрываешь психологию и чувства своих героев. Твоя музыка настолько отражает и обогащает действующий персонаж, что трудно представить, что можно сделать как[-]то иначе. Причем твои оперы и камерно-вокальные произведения написанные 20-30 и более лет звучат как-будто только что созданы. Они отвечают современному времени, как по музыкальному языку так и по содержанию и интонационному строю – это и есть признак классики – она всегда во все времена современна».

Оцінка події та Подія: «Я рада», «что ты завершил работу над «Антонием и Клеопатрой».

Оцінка творів: «Эта опера [«Антоний и Клеопатра»], как и все предыдущие, останется навсегда, будет жить, радовать и восхищать людей. Таковую оперу мог создать только великий мастер».

Твір та жанр: Антоний и Клеопатра, опера.

Твір та автор: Антоний и Клеопатра, опера, Мейтус Юлий Сергеевич.

Автор лібрето опери: [Васильева Александра Ивановна] (опера «Антоний и Клеопатра»)

Оцінка рівня майстерності адресата: «Таковую оперу мог создать только великий мастер».

Оцінка творчості: «И твои произведения и при нашей жизни и после нас никогда не умрут».

Тема (побажання): «Я всем сердцем, всей душой, всем своим еством хочу, чтобы ты жил много, много лет, был здоров, творчески вдохновенным и писал свою неповторимую, прекрасную музыку».

Адресант: Алла [Васильева Александра Ивановна].

Рівень відносин між персонами: сімейно-родинний (подружжя), творчий.

Документ № 3

Лист Ю. С. Мейтусу від Штогаренка * Андрія Я[ковича]. від 10 серпня 1943 р. з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. 22,1 x 15 см // ММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 733. – 1 арк. ⁷

Лист написаний на бланку, папір пожовклий, прим'ятий, краї з розривами, є сліди склеювання, простежується місце згинання посередині.

* Штогаренко Андрій Якович – (1902–1992), укр. композитор, педагог, н. а. СРСР з 1972, Герой Соц. Праці (1982). 1968–1989 – голова правління Спілки композиторів України. Держ пр. УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1974).

Лист написаний чорнилами фіолетового кольору, чорнила на першій сторінці (з адресою) дещо згасли, мають синій колір. Позначка Ю. С. Мейтуса (дата отримання та абreviатура адресата) – рожевого кольору. Марка бланку – синього кольору.

Анотація. Лист містить деякі важливі факти музичного життя в період Великої Вітчизняної війни.

Бланк і текст

Перша сторінка з адресою.

В лівому куті: герб СРСР.

В правому куті: марка (почта СССР, 30 коп.), штемпель: «СССР Москва 25 1484313», позначка Ю. С. Мейтуса: «2/ [IX?] 43 ЮС»

Куда: «Ашхабад

Главпочтамт. До востребования».

Кому: «Мейтусу Юлию Сергеевичу».

Нижче текст бланку: «Враг будет уничтожен! Победа будет за нами!»

Адрес отправителя: «Москва 9. До востребования Штогаренко А. Я.»

Під текстом праворуч штемпель «Туркм.ССР АШХАБАД АШГАБАТ 27843-[0? чи П?]»

Нижче посередині: герб СССР, під ним напис: «ПРОСМОТРЕНО Военной цензурой 21101».

Текст листа

Выше черты не писать [напис на бланку]

Москва 10/VIII-43г. №2

Дорогой Юля!

Занимаюсь шалтаем-болтаем: сценарий до сих пор не закончен, все начальство (вплоть до Р[К]озе[н]цкого) выехало на фронт а отсюда некоторая неясность своего пребывания в Москве, хотя много заманчивого и интересного. Москва живет полнокровной, творческой жизнью, организованность чувствуется вплоть до бытовых дел. В никакое сравнение нельзя поставить нашу жизнь с Ашхабадом. Намечено подтянуть поближе к Украине целый ряд организаций и отдельных людей в Москву, в частности ты входишь в этот счет. Возможно, что ты в ближайшее время получишь вызов. 5 концертов Укр.[аинской] музыки за период Отеч.[ественной] войны организуемый Укр.[аинским] Управл.[ением] по делам искусств налаживается, намечены в один из концертов твои вокальные произведения и 4-я сюита. 28-го августа – I-й концерт открывается «Украиной моей», но к сожалению мне не придется присутствовать по причине отъезда на фронт, (вызов Никиты Сергееича) очевидно буду в Харькове, не радость ли, а? Юлинька, убедительно прошу

телеграфно сообщит о моих детях, я ничего не знаю, меня это очень беспокоит. Доклад о Туркм. музыке витает в воздухе (интерес ка[зен]ный). Пурли Сар[або д?]ьеву вышлют материальную помощь. Привет Алочке, соскучился по вас, мои дорогие.

Ваш Андрей.

Пишите немедленно.

Ниже черты не писать [напис на бланку]

Структура документної інформації

Країна та місто відправлення: «СССР Москва».

Дата відправлення: «25 1484313» [14 августа 1943 г.]

Дата одержання та Позначка одержувача: «2/ [IX?] 43 ЮС» [2 сентября 1943 г. Юлий Мейтус], [позначка зроблена Ю. С. Мейтусом].

Адреса адресата: «Ашхабад Главпочтамт. До востребования».

Адресат: «Мейтусу Юлию Сергеевичу».

Девіз листа (текст бланку): «Враг будет уничтожен! Победа будет за нами!»

Адреса відправника: «Москва 9. До востребования».

Адресант: Штогаренко А[ндрей]. Я[ковлевич], «Андрей».

Країна та місто одержання: «Туркм[енская]. ССР АШХАБАД АШГАБАТ

Дата надходження до призначеного міста: «27843-[0? чи П?]» [27 августа 1943 г.]

Місце та дата створення документа: Москва 10/VIII-43г.

Номер авторської нумерації (?): № 2

Адресат та Звернення: «Дорогой Юля!», «Юлинька».

Оцінка відносин до адресата: «Дорогой».

Оцінка та Події особистого життя: «Занимаюся шалтаем-болтаем: сценарий до сих пор не закончен, все начальство (вплоть до Р[К]озе[н]цкого) выехало на фронт а отсюда некоторая неясность своего пребывания в Москве, хотя много заманчивого и интересного».

Персона: [Р? К?]озе[н?]цкий.

Оцінка [події] життя у місцях проживання (Москві та Ашхабаді): «Москва живет полнокровной, творческой жизнью, организованность чувствуется вплоть до бытовых дел. В никакое сравнение нельзя поставить нашу жизнь с Ашхабадом».

Події суспільного життя та Події, які стосуються адресата: «Намечено подтянуть поближе к Украине целый ряд организаций и отдельных людей

в Москву, в частности тыходишь в этот счет. Возможно, что ты в ближайшее время получишь вызов».

Події суспільного життя та Події, які стосуються адресата й адресанта: «5 концертов Укр.[аинской] музыки за период Отеч.[ественной] войны организуемый Укр.[аинским] Управл.[ением] по делам искусств налаживается, намечены в один из концертов твои вокальные произведения и 4-я сюита. 28-го августа – I-й концерт открывается «Украиной моей».

Часовий період листа: «период [Великой] Отеч.[ественной] войны».

Події, які стосуються адресата: «намечены в один из концертов твои вокальные произведения и 4-я сюита».

Офіційна установа: «Укр.[аинским] Управл.[ением] по делам искусств».

Події: «28-го августа – I-й [первый] концерт открывается «Украиной моей».

Події: «намечены в один из концертов твои [Ю. С. Мейтуса] вокальные произведения и 4-я сюита» [в Москве?].

Твір та автор: «вокальные произведения», Мейтус Ю. С.

Твір та автор: «4-я сюита», Мейтус Ю. С.

Твір та автор: «Украина моя», Штогаренко А. Я.

Оцінка подій та Події: «но к сожалению мне не придется присутствовать по причине отъезда на фронт, (вызов Никиты Сергееича) очевидно буду в Харькове, не радость ли, а?».

Персона: [Хрущев] Никита Сергеевич.

Тема (прохання особистісне): «Юлинька, убедительно прошу телеграфно сообщит о моих детях, я ничего не знаю, меня это очень беспокоит».

Подія: «Доклад о Туркм. музыке витает в воздухе (интерес ка[зен]ный)».

Подія: «Пурли Сар[або д?]ьеву вышлют материальную помощь».

Персона: Сар[д?]ьев Пурли.

Тема (привітання третьої особи): «Привет Алочке».

Оцінка (відносин між персонами, відносин до адресата): «Дорогой Юля!» «Юлинька». «Привет Алочке, соскучился по вас, мои дорогие», «Ваш Андрей».

Звернення: «мои дорогие».

Тема (прохання): «Пишите немедленно».

Персона: Алочка [Васильева Александра Ивановна].

Рівень відносин: міжособистісний.

Документ № 4

Лист від Крушельницького М[ар'яна Михайловича] до подружжя Ю. С. Мейтуса – О. І. Васильєва з Кисловодська до [Києва?] від 11 вересня 1956 р. Рукопис. Укр. мовою. 28,7 x 20 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 254. – 1 арк.⁸

Лист написаний на щільному шерохватому тісненому папері, колір білий, з пожовкло-рожевим відтінком. Згіни вертикальний та горизонтальний. Текст займає півтори сторінки. У задовільному стані, не пошкоджений, є кілька світло-коричневих плям (діаметром 1 мм). Лист написаний чорнилами синього кольору, чорнила не яскраві. Два рядка у кінці першої сторінки написані простим олівцем (працівником музею?) «реже[и]сер н.а. СССР М. М. Крушельницкий». Зверху у лівому куті простежуються сліди від скріпки.

Анотація. В листі містяться факти особистого життя автора – перебування на відпочинку в Кисловодську, що супроводжується не веселим емоційним станом.

Текст

Кисловодск 11. IX. 1956 р.

Дорогі друзі!

Сердечно дякую за пам'ять, за листа! На жаль Вашого листа я отримав дуже пізно 10. IX., і очевидно мій лист вже Вас не застане в Києві.

Радий за Вас, що чуєте себе добре. Що до мене, то в Железноводську мене лікували доволі кріпко, і після такого лікування трудно покищо чувати себе добре. Зараз в Кисловодську погода змінилась – холодно і непривітно. А взагалі невесело!

Я вже два місяці «молчальником» живу. Говорити немає з ким. Правда і це має свої хороші сторони. Єсть така дисципліна в деяких католицьких школах за кордоном: «silentium» et «meditationos» – (мовчання і роздумування) – дає хороший ефект. Людина мовчить і природньо посилено починає думати. От так думає, думає, і от гляди – і до чогонебудь додумається! Відпочинок для мене в цьому році, треба сказати, неважний. Путівка моя кінчається 28-ого, але очевидно виїду раніше 26-ого. Ну, бажаю Вам провести хороше час, – набратись сил, і хорошого творчого самопочуття! До побачення в Києві!

М. Крушельницьк [Підпис]

Структура документної інформації

Місце створення листа та Місце перебування адресанта: «Кисловодск».

Дата створення листа: «11. IX. 1956 р.»

Звернення та Оцінка ((відносин між персонами, відносин до адресатів): «Дорогі друзі!»

Адресат: «друзі»: Мейтус Юлій Сергійович.

Адресат: «друзі»: Васильєва Олександра Іванівна.

Адресант: Крушельницькій М[ар'ян Михайлович *].

Тема (подяка): «Сердечно дякую за пам'ять, за листа!»

Події міжособистого листування: «На жаль Вашого листа я отримав дуже пізно 10. IX., і очевидно мій лист вже Вас не застане в Києві».

Оцінка відношення до події в листі адресата: «Радий за Вас, що чуєте себе добре».

Події особистого життя та Описання емоційних станів автора листа:

«Що до мене, то в Железноводську мене лікували доволі кріпко, і після такого лікування трудно покищо чувати себе добре. Зараз в Кисловодську погода змінилась – холодно і непривітно. А взагалі невесело! Я вже два місяці «молчальником» живу. Говорити немає з ким. Правда і це має свої хороші сторони. Єсть така дисципліна в деяких католицьких школах за кордоном: «silentium» et «meditationos» – (мовчання і роздумування) – дає хороший ефект. Людина мовчить і природньо посилено починає думати. От так думає, думає, і от гляди – і до чогонебудь додумається! Відпочинок для мене в цьому році, треба сказати, неважний. Путівка моя кінчається 28-ого, але очевидно виїду раніше 26-ого».

Події особистого життя автора: «в Железноводську мене лікували доволі кріпко, і після такого лікування трудно покищо чувати себе добре. Зараз в Кисловодську», «Путівка моя кінчається 28-ого, але очевидно виїду раніше 26-ого».

Оцінка та Події особистого життя: «Відпочинок для мене в цьому році, треба сказати, неважний».

Місце перебування адресанта: Железноводськ.

Дата закінчення путівки адресанта: «Путівка моя кінчається 28-ого» [вересня].

Дата можливого виїзду адресанта: «очевидно виїду раніше 26-ого» [вересня].

Тема (побачання): «Ну, бажаю Вам провести хороше час, – набратись сил, і хорошого творчого самопочуття!»

* Крушельницькій М. М. (1897–1963), укр. актор, режисер, педагог, н. а. СРСР з 1944 р., з 1924 р. – актор, а з 1933 худож. керівник, режисер і актор театру «Березиль» (з 1935 р. Харків. укр. драм. театр ім. Т. Г. Шевченка). Ю. С. Мейтус писав музику до вистав театру «Березиль».

Прощання і зазначення місця майбутньої зустрічі: «До побачення в Києві!».

Підпис: «МКрушельниць».

Рівень відносин: міжособистісний.

Приклади проведеного структурного аналізу можуть свідчити про можливість складання як повного набору структурних елементів, так і згрупування окремих СЕ (наприклад, твори, персони, події, тощо), які можна проілюструвати цитатами. Можливості інформаційних технологій також можуть дозволити створити базу взаємопов'язаних даних.

В особистих листах (до яких ми віднесли сімейно-родинний та особистісний рівні відносин) можна виділити кілька груп СЕ, які можуть містити відповідні ТФ. СЕ відділяються крапкою з комою.

Так, про **сімейно-родинні відносини можуть свідчити такі СЕ:** адресант та адресат (ПБ); звернення; оцінка відносин до адресата; оцінка відносин між персонами; рівень відносин між адресантом і адресатом.

Про **особистісні відносини можуть свідчити такі СЕ:** адресант та адресат (ПБ); звернення; оцінка відносин до адресата; оцінка відносин між персонами; оцінка та події особистого життя; події, які стосуються адресата; прохання особистісне; тема (подяка); події міжособистісного листування; оцінка відношення до події в листі адресата; описання емоційних станів автора листа; тема (побажання); тема (прощання); зазначення місця майбутньої зустрічі; рівень відносин між адресантом і адресатом.

Групу відомостей щодо особи-адресата складають такі СЕ: звернення (ступінь відношення до адресата); ПБ; посада, звання, професія або рід (сфера) діяльності (наприклад, автор лібрето опери); оцінка життя; оцінка людських якостей; відношення до людських якостей; тема (привітання); оцінка рівня майстерності адресата.

Групу відомостей щодо особи-адресанта (автора) складають такі СЕ: ПБ; посада, звання, професія або рід (сфера) діяльності; місце перебування адресанта.

Група СЕ щодо суспільного життя: оцінка життя (наприклад, у місцях проживання (Москві та Ашхабаді); події суспільного життя; події, які стосуються адресата й адресанта; персона; офіційна установа.

Група СЕ щодо особистого життя адресата та адресанта: тема (привітання); тема (бажання); тема (прохання особистісне); подія; оцінка та події особистого життя; тема (привітання третьої особи); звернення; події міжособистісного листування; оцінка відношення до події в листі адресата.

До групи СЕ щодо творчості та діяльності віднесемо такі: оцінка спільної діяльності; мета спільної з адресатом діяльності; оцінка спільної

творчості; оцінка й описання емоційного стану спільної діяльності; оцінка творчості (музики); оцінка події; подія; твір та жанр; твір та автор.

До групи особливостей стилю й змісту листа: мета, привід звернення; часовий період (характеристика часу написання листа); побажання; очікування та характеристика очікування; оцінка відносин автора до адресата.

Група СЕ з **оформлення** включає: елементи бланку (девиз листа та інші); адреси відправника та адресата; номер документа; дата і місце створення; підпис.

Щоб підтвердити висновки щодо специфіки особистих листів (які містяться наприкінці статті), додамо цитати з інших проаналізованих нами листів, повні тексти та результати аналізу яких тут не приводяться. Після кожної додаткової цитати робимо посилання на номер примітки.

Отже, специфіка особистого листа проявляється у наявності таких СЕ.

Наступні СЕ пов'язані з підтримкою відносин з адресатом. **Звернення** («Моя родная, ласковая, любимая», «Масанька», «Дорогой Юля!», «Юлинька», «мои дорогие», «дорогі друзі!», Здравствуй, дорогой Юля!»⁹, «Дорогой Юлий Сергеевич!»¹⁰, «Милый Юлий Сергеевич!»¹¹ свідчать про те, що в них яскраво проявляється ступінь близьких або просто дружніх відносин (міжособисті не дружні відносини у цій спадщині не мають прикладів). Тут сполучення повного імені й по-батькові зустрічається або на конвертах листів подружжя або поруч із «дружнім» прикметником. У інших листах використовуються або варіанти імен, зокрема, із зменшувально-пестливими формами, які прийняті між учасниками дружніх відносин, або назва відношення, наприклад, «друзі». У вітальних листах – **Привітання** («Я поздравляю тебя с Днем рождения», «Поздравляю тебя с днем рождения и с юбилеем», «Привет Алочке») – наявні стандартні фрази привітання із знаменними подіями, в іншому листі – форма привітання та імені свідчить про підтримку дружніх стосунків.

Побажання («Я всем сердцем, всей душой, всем своим еством хочу, чтобы ты жил много, много лет, был здоров, творчески вдохновенным и писал свою неповторимую, прекрасную музыку», «Ну, бажаю Вам провести хорошее час, – набратись сил, і хорошего творчого самопочуття!») мають загальний характер, є у вітальному і в іншому листі. **Прохання** («Юлинька, убедительно прошу телеграфно сообщить о моих детях, я ничего не знаю, меня это очень беспокоит», «Пишите немедленно», «Как мне ни не хотелось бы злоупотреблять Вашей добротой, всё же прошу Вас сделать все возможное, чтобы романы мои попали в первую же закупку»¹², «Еще раз прошу Вас помочь жене. Я думаю что она обратится к Вам с

аналогичной просьбой»¹³), **Подяка** («Сердечно дякую за память, за листа!», «Спасибо Вам за Ваше обнадеживающее меня письмо»¹⁴) та **Прощання** («До побачення в Києві!», «Привет Вашей жене. Ваш Г. Майбород»¹⁵, «Привет Вашей супруге, а Вас искренне обнимаю. Ваш Г. Майборода») ¹⁶ мають особистісний характер.

Наступні СЕ, пов'язані з оцінками або характеристиками людини та міжособистих відносин. **Оцінка відносин до адресата та Оцінка відносин між персонами** : («Чем дольше мы вместе с тобой, тем ближе и дороже становишься ты для меня. Проходят годы, но время не стирает моего чувства, оно все сильнее и ярче звучит во мне», «Крепко, крепко тебя целую и люблю», «Твой», «Крепко, крепко тебя целую и люблю» «Дорогой мой, любимый и глубоко уважаемый Юлинька!», «идеальный человек», «Дорогой мой Юлинька, крепко тебя обнимаю, целую и люблю», «Твоя Алла», «Повторяю, уже много лет, как я счастлива быть с тобой рядом, это великая награда за все наши огорчения. Это действительно огромное счастье, посланное богом, которое редко кому выпадает: жить, любить, работать с таким человеком как ты», «Дорогой», «Мне очень дорого Ваше искреннее, человеческое участие, и хотелось бы сделать для Вас что нибудь такое, от чего и у Вас стало бы тепло на душе...»¹⁷). **Оцінка людських якостей адресата**: «Ты не только идеальный человек: добрый, честный, отзывчивый, правдивый, интеллигентный», **або адресанта**: «но ты меня знаешь, как я сам отношусь к «похвалям»¹⁸.

Наступні СЕ, пов'язані з оцінками або характеристиками творчості або діяльності та творчого процесу. **Оцінка спільної діяльності, творчості**: «в нашей трудной и, как мне иногда кажется, неблагоприятной работе», «создавали произведения... которые, возможно, надолго переживут нас». **Оцінка й описання емоційного стану спільної діяльності**: «Иногда меня охватывает отчаяние – как мне справиться с той огромной работой, которую я должна выпол[н]ять. Но когда я вспоминаю, что все, что я делаю, это для тебя у меня появляются силы». **Оцінка творчості**: «но и выдающийся композитор XX века. Придет время когда люди всего мира будут восхищаться твоей музыкой и удивляться, как в такое тяжелое время ты смог написать столько классической музыки», «И твои произведения и при нашей жизни и после нас никогда не умрут»). **Оцінка творчості (музики)**: «написать столько классической музыки; удивительной[?] красивой, яркой, мелодичной, философской и глубоко психологичной. Меня всегда поро[а]жает как ты глубоко раскрываешь психологию и чувства своих героев. Твоя музыка настолько отражает и обогащает действующий персонаж, что трудно представить, что можно сделать как[-]то иначе.

Причем твои оперы и камерно-вокальные произведения написанные 20-30 и более лет звучат как-будто только что созданы. Они отвечают современному времени, как по музыкальному языку так и по содержанию и интонационному строю – это и есть признак классики – она всегда во все времена современна», «Оцінка музичних творів «В Москве жизнь кипит ключом, много пишут но мало интересного»¹⁹, «Мне было очень приятно слышать единоедушное, и хорошее мнение об Вашей опере в частности, и об украинской музыке вообще. Необходимо, очень необходимо по возможности чаще подогревать этот всеобщий интерес к нашему творчеству»²⁰. **Констатація суспільного статусу адресата**: «выдающийся композитор XX века». **Оцінка творів**: «Эта опера [«Антоний и Клеопатра»], как и все предыдущие, останется навсегда, будет жить, радовать и восхищать людей. Такую оперу мог создать только великий мастер», «Україну Мою на прослушивании в моем исполнении весьма похвалили»²¹. **Оцінка рівня майстерності адресата**: «Такую оперу мог создать только великий мастер». **Оцінка творчого процесу адресанта**: «К сожалению, даже работа моя движется очень медленно и я скоро возвращаюсь в Киев, не сделал и половины того, что надеялся сделать. Причиной тому отсутствие либретто (это конфиденциально). Я вынужден сам сочинять все, а обе музы (и поэзии и прозы) обошли меня своим ласковым вниманием... Больше мучаюсь чем сочиняю»²². **Оцінка творчого процесу інших осіб**: «Все живущие здесь, попутно с восторгами, говорят и о большом количестве работы, которую они, якобы, умудряются делать. Это меня очень расстраивает. Только и слышишь! ... написал 20 страниц партитуры,... закончил 1-ю часть... и т.д.»²³. **Оцінка творчого процесу адресанта та його Емоційного стану**: «Мрачно и на душе у меня: работа движется не так скоро как хотелось бы»²⁴. Увесь цей блок СЕ – узагальнені оцінки творчості, діяльності або спільної діяльності – містяться у двох перших вітальних листах, у двох наступних – відсутній, у додатковому листі описується особистий конкретний творчий процес. Отже, узагальнені оцінки є у вітальних листах.

Наступні СЕ, пов'язані з оцінками або характеристиками описуваних подій, окремо далі подамо події, які не увійшли в цей блок, тобто які описані без оцінок. **Оцінка події та Подія**: «Я рада», «что ты завершил работу над «Антонием и Клеопатрой», «Москва живет полнокровной, творческой жизнью, организованность чувствуется вплоть до бытовых дел. В никакое сравнение нельзя поставить нашу жизнь с Ашхабадом», «но к сожалению мне не придется присутствовать по причине отъезда на фронт, (вызов Никиты Сергеевича) очевидно буду в Харькове, не радость ли, а?». **Оцінка**

та Події особистого життя: «Занимаюся шалтаем-болтаем: сценарий до сих пор не закончен, все начальство (вплоть до Р[К]озе[н]цкого) выехало на фронт а отсюда некоторая неясность своего пребывания в Москве, хотя много заманчивого и интересного», «Відпочинок для мене в цьому році, треба сказати, неважний». **Оцінка відношення до події в листі адресата:** «Радий за Вас, що почуваєте себе добре». Дані СЕ присутні в усіх листах, але у вітальному листі – короткий текст, в інших листах – описані різноманітні події, текст – значно більший за обсягом. Події описані авторами листів – очевидцями цих подій.

СЕ, які описують події. **Події суспільного життя та Події, які стосуються адресата і/або адресанта:** «Намечено подтянуть поближе к Украине целый ряд организаций и отдельных людей в Москву, в частности тыходишь в этот счет. Возможно, что ты в ближайшее время получишь вызов», «5 концертов Укр.[аинской] музыки за период Отеч.[ественной] войны организуемый Укр.[аинским] Управл.[ением] по делам искусств налаживается, намечены в один из концертов твои вокальные произведения и 4-я сюита. 28-го августа – I-й концерт открывается «Украиной моей», «Доклад о Туркм. музыке витает в воздухе (интерес ка[зен]ный)», «Пурли Сар[або д?]ыеву вышлют материальную помощь», «Добрался до Москвы очень удачно. Вызван я был в связи с кино-концертом – с одной стороны, и как член Укр.[аинского] правления – с другой стороны. С сценарием фильма как и полагается в Кино – задержка а с моим пребыванием в Москве в руководстве Укр.[аинского] правления некому заниматься / тт. Бар[?]саи[?], Казицкий выехали на фронт. Фильм поручили писать мне и Клебанову, почему так, – не знаю. Намечается вызов в Москву следующих композиторов: Ревуцкого, Данькевича, Вед[Вр?Вер?]аи[й?]ковского, Лятошинского, Мейтуса, Борисова, Штогаренко и Таранова, – что с этого получится – не знаю т.к. ситуация на фронте может перевернуть все кверху ногами, – возможно переезд то конечно состоится, только не в Москву а в Харьков»²⁵. **Події міжособистого листування:** «На жаль Вашего листа я отримав дуже пізно 10. IX., і очевидно мій лист вже Вас не застане в Києві». **Події особистого життя та Описання емоційних станів автора листа:** «Що до мене, то в Железноводську мене лікували доволі кріпко, і після такого лікування трудно поки що почувати себе добре. Зараз в Кисловодську погода змінилась – холодно і непривітно. А взагалі невесело! Я вже два місяці «молчальником» живу. Говорити немає з ким. Правда і це має свої хороші сторони. Есть така дисципліна в деяких католицьких школах за кордоном: «silentium» et «meditationos» – (мовчання і роздумування) – дає хороший

ефект. Людина мовчить і природньо посилено починає думати. От так думає, думає, і от гляди – і до чогонебудь додумається! Відпочинок для мене в цьому році, треба сказати, неважний. Путівка моя кінчається 28-ого, але очевидно виїду раніше 26-ого», «Живу в гост.[инице] «Москва» болею за семьею, да и по тебе и Алочке соскучился, ведь мы так привыкли друг к другу»²⁶, «Как мне ни не хотелось бы злоупотреблять Вашей добротой, всё же прошу Вас сделать все возможное, чтобы романы мои попали в первую же закупку. Меня мороз пробирает когда подумаю, что это может быть не так то и скоро...»²⁷. **Події особистого життя:** «Уезжая из Киева я оставил жене 4 романа, которые она должна реализовать, иначе положение будет весьма плачевным»²⁸, «Кроме этого я еще и проболел некоторое время. Появилась какая то непонятная отечность ног. Правда, она больше действовала мне на психику чем на физическое состояние. Но все же, знаете, meno sano in cogroge sano»²⁹. Описані різноманітні конкретні події особистого та суспільного життя.

Щоб з'ясувати специфічні риси ОСЛ порівняймо їх з ОФЛ, структурний аналіз яких проведено³⁰.

Відмінність між ОФЛ та ОСЛ (відповідний порядок подається через тире) проявляється у таких СЕ (або в їх наявності/відсутності): **мета створення** (встановлення та підтримка офіційних відносин – підтримка дружніх відносин); **звернення** (офіційне, повне загальноприйняте ім'я та по-батькові, прикметники «Вельмишановний» або «Шановний» свідчать про відсторонено-офіційне поважне ставлення – зменшувально-пестлива форма імен, або назва відношення («друзі»), або повне загальноприйняте ім'я та по-батькові з прикметниками, які свідчать про близькі дружні стосунки); **характер повідомлень** (узагальнений, стриманий у емоціях – і узагальнений, і конкретний щодо адресанта і адресата, емоційно більш яскравий); **констатація суспільного статусу** простежується лише у вітальних листах, отже, в офіційних вітальних вона є обов'язково, в особистих – лише у вітальних; **стиль** листів (емоційно-стриманий – емоційно-насичений), хоча вітальні ОФЛ і ОСЛ мають піднесений настрій; **констатація емоційного стану адресанта** (відсутня – присутня); наказовий тон **прохання** – «Пишите немедленно» (не допускається – допускається); **події й емоції** особистого життя (відсутні – присутні); **прощання** (відсутнє – присутнє), **оформлення** (обов'язкова наявність печатки, підпису – печатки немає, підпис є).

Отже спостерігається схожість між вітальним офіційним і вітальним особистим листом у наявності привітання, у формі звернення, у піднесеному настрої стилю листів, у наявності оцінки творчості, діяльності

або спільної діяльності, людських якостей, у констатації суспільного статусу адресата.

Саме у зверненнях і проханнях проявляється специфіка особистих відносин – проявляється ступінь близькості між особами. Оцінки та описання подій особистого життя, суспільних подій, які мають відношення до конкретних осіб, описання емоційного стану є специфічними рисами особистих листів, хоча у вітальних особистих воно простежується у меншій мірі. Простежується також різноманіття тематики та зв'язків (даного документа з попереднім, автора / кореспондента листа – з особами, автора / кореспондента – з подіями).

В подальшій перспективі – дослідження листів, в яких простежуються творчі та професійні відносини.

Примітки

¹ *Тупчієнко-Кадирова Л. Г.* Музичний документ: визначення поняття, класифікація та методика описування (на прикладі творчої спадщини композитора Ю. С. Мейтуса (1903–1997) : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. істор. наук, спеціальність 07.00.10 – документознавство, архівознавство / Люція Георгіївна Тупчієнко-Кадирова. – К., 2005. – С. 111.

² *Овчинников В. Г.* Построение самоорганизующейся автоматизированной системы информационного обеспечения на гипертекстовой основе: науч. доклад / В. Г. Овчинников. – М. : Изд-во МГИК, 1993. – 140 с.

³ *Беспяньська Г. В.* Діловодство : навч. посіб. для дистанційного навчання / Г. В. Беспяньська ; за наук. ред. В. Г. Бездрабко. – К. : Ун-т «Україна», 2007. – С. 346.

⁴ *Кулешов С. Г.* Управлінське документознавство : навч. посіб. / С. Г. Кулешов. – К. : ДАКККіМ, 2003. – С. 22.

⁵ Лист вітальний Мейтуса Юлія Сергійовича до дружини – Васильєвої Олександри Іванівни з привітанням до дня народження від 12 березня 1979 р. На художньому бланку у незапечатаному конверті, конверт без марки. Рукопис. Рос. мовою. 20,8 x 15,4 см; конверт 11,2 x 16,2 // КММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 2559. – 1 арк. + 1 к.

⁶ Лист від Васильєвої Олександри Іванівни (Алли) до Юлія Сергійовича Мейтуса від 28 січня 1993 року. Рукопис. Рос. мовою. 28,6 x 20,2 см. Конверт: 11,3 x 16 см // КММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 761. – 1 арк., 1 конверт.

⁷ Лист Ю. С. Мейтуса від Штогаренка Андрія Я[ковича]. від 10 серпня 1943 р. з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. 22,1 x 15 см // ММКШ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 733. – 1 арк.

⁸ Лист від Крушельницького М[ар'яна Михайловича] до подружжя Ю. С. Мейтуса – О. І. Васильєва з Кисловодська до [Києва?] від 11 вересня 1956 р. Рукопис. Укр. мовою. 28,7 x 20 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 254. – 1 арк.

⁹ Лист Ю. С. Мейтуса від [Штогаренка Андрія Яковича] від 5 серпня 1943 р. з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. Розміри: 19,8 x 15,6 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 151. – 1 арк.

Анотація. Описуються події музичного життя у Москві 1943 р.

Лист написаний на бланку – папері жовто-коричневого кольору, пожовклому. Папір шерохватий. Внизу з внутрішньої сторони листа простежуються місця склеювання. Верхній край з надривами. Авторський текст написаний чорнилами фіолетового кольору, яскравість збережена з внутрішньої сторони листа, на лицевому боці чорнила згасли, слова адреси та тексту листа майже не прочитуються. Лист написаний на спеціальному розлінованому крапками папері [для листів] з відповідним текстом, зробленим типографським способом.

Нами визначено автора цього листа (досі не визначеного) – А. Я. Штогаренко при зіставленні двох листів за збігом таких однакових/подібних фактів: особливість написання місця створення й дати («Москва 10/VIII-43г. № 2» – «Москва 5/ VIII – 43»), написання літер «М, Д, К та ін.», нахил, інші особливості почерка, звернення до Ю. С. Мейтуса («Юля»), до його дружини («Алочка»), перебування разом в Ашхабаді, в обох листах згадується твір А. Я. Штогаренко «Україна моя».

¹⁰ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди * до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

Лист написано фіолетовими чорнилами на двох аркушах (чотирьох сторінках) паперу. Папір плотний, білий, шероховато-гладкий. Аркуші вирвані із блокнота (верхній край нерівний). Два аркуші повністю зайняті текстом автора. Перегін посередині горизонтальний.

Анотація. Текст містить прохання до Ю. С. Мейтуса щодо сприяння закупки романсів Майбороди, деякі факти перебування у Будинку творчості композиторів у Старій Рузі Московської області та свідчення про добру думку щодо опери Ю. С. Мейтуса та про українську музику взагалі інших композиторів.

¹¹ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 8 жовтня 1950 р. з Москви до Києва. У конверті. Рукопис. Рос. мовою. Розміри: 19,7 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,3 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 б. – 2 арк., 1 к.

Анотація. У листі міститься подяка за участь Ю. С. Мейтуса у справах автора листа, описані факти його перебування у Будинку творчості композиторів у Старій Рузі Московської області (труднощі у творчій роботі, хвороба). Автор двічі прослухав уривки з опери Ю. С. Мейтуса.

Лист написано фіолетовими чорнилами на білому, прозорому папері. Аркуші акуратно вирвані з блокнота (верхній край зі слідами кріплення), перегін посередині горизонтальний.

* Майборода Георгій Іларіонович – композитор, н. а. СРСР з 1960 р., 1967–1968 рр. – голова правління Спілки композиторів України.

¹² Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

¹³ Там само.

¹⁴ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 8 жовтня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. Розміри: 19,7 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,3 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 б. – 2 арк., 1 к.

¹⁵ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

¹⁶ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 8 жовтня 1950 р. з Москви до Києва. У конверті. Рукопис. Рос. мовою. Розміри: 19,7 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,3 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 б. – 2 арк., 1 к.

¹⁷ Там само.

¹⁸ Лист Ю. С. Мейтусу від [Штогаренка Андрія Яковича] від 5 серпня 1943 р. з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. Розміри: 19,8 x 15,6 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 151. – 1 арк.

¹⁹ Там само.

Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

²⁰ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

²¹ Лист Ю. С. Мейтусу від [Штогаренка Андрія Яковича] від 5 серпня 1943 р. з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. Розміри: 19,8 x 15,6 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 151. – 1 арк.

²² Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 8 жовтня 1950 р. з Москви до Києва. У конверті. Рукопис. Рос. мовою. Розміри: 19,7 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,3 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 б. – 2 арк., 1 к.

²³ Там само.

²⁴ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

²⁵ Лист Ю. С. Мейтусу від [Штогаренка Андрія Яковича] від 5 серпня 1943 р.

з Москви до Ашхабаду. Рос. мовою. Рукопис. Розміри: 19,8 x 15,6 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 151. – 1 арк.

²⁶ Там само.

²⁷ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 9 вересня 1950 р. з Москви до Києва У конверті. Рукопис. Рос. мовою. 18,5 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,1 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 а. – 2 арк., 1 к.

²⁸ Там само.

²⁹ Лист композитора Г[еоргія]. І[ларіоновича]. Майбороди до Мейтуса Юлія Сергійовича від 8 жовтня 1950 р. з Москви до Києва. У конверті. Рукопис. Рос. мовою. Розміри: 19,7 x 14,3 см. Розміри конверта: 15,5 x 11,3 см // КНМММ. – Фонд Ю. С. Мейтуса. – Док. № 187 б. – 2 арк., 1 к.

³⁰ *Тупчієнко-Кадирова Л. Г.* Структурний аналіз інформаційної складової офіційних листів / Л. Г. Тупчієнко-Кадирова // Рукописна та книжкова спадщина України : археогр. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. – К., 2010. – Вип. 14. – С. 358–376.